Министерство образования и науки Республики Татарстан
Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение «Актанышский технологический техникум»

Утверждаю
Директор ГАПОУ «АТТ»
__________Л.Я. Шамсунова

«29» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

СГ. 06 «Татарский язык в профессиональной деятельности»

для специальности

43.02.15. Поварское и кондитерское дело

(уровень подготовки – базовый)

Форма обучения - очная
Нормативный срок обучения – 2 года 10 месяцев
на базе основного общего образования
Профиль получаемого профессионального образования технический

Актаныш, 2023

Рабочая программа учебной дисциплины составлена на основе:

- Федерального государственного образовательного стандарта среднего профессионального образования по профессии 43.02.15. Поварское и кондитерское дело, утвержденного приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 5 февраля 2018 г. № 69 (зарегистрированного в Министерстве юстиции Российской Федерации 26 февраля 2018 г. рег. № 50137

- приказа Министерства просвещения Российской Федерации от 01 сентября 2022 г. № 796 «О внесении изменений в федеральные государственные образовательные стандарты среднего профессионального образования»;

- приказа Министерства просвещения Российской Федерации от 12 августа 2022 г. № 732 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт среднего общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 мая 2012 г. № 413»;

- Примерной рабочей программы общеобразовательной дисциплины «Родная литература» для профессиональных образовательных организаций, рекомендованной ФГБОУ ДПО «Институт развития профессионального образования» (протокол № 1564 от 9 декабря 2016 г.)

- Локального акта от ___ _____ ____ г. _______________________________

Наименование документа

- Рабочей программы воспитания, утвержденной ____________________

Обсуждена и одобрена на заседании цикловой методической комиссии:

преподавателей гуманитарного цикла (татарского, русского, английского языков и истории)

Протокол №1

«28» августа 2023 г.

Зав. ЦМК __________Ахметзянова Х. А.

Разработала преподаватель:

____

Ахметзянова Х. А.

Эчтәлек

бит

1. **Уку дисциплинасы программасының паспорты** 4 - 7

2. **Уку дисциплинасының төзелеше һәм эчтәлеге** 8 - 14

3. **Уку дисциплинасын тормышка ашыру шартлары** 15 - 17

4. **Уку дисциплинасын үзләштерү нәтиҗәләренә контроль һәм билге** 18 - 19

1. Уку дисциплинасы паспорты

Һөнәри эшчәнлектә татар теле

1.1. Программаны куллану тирәлеге

Уку дисциплинасы программасы урта башлангыч һөнәри белем бирү өчен федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә эшләнгән төп белем бирү программасының бер өлеше булып тора. Бу программа 43.02.15 **Пешекчелек һәм кондитерлык эше белгечлеге хәзерли торган группа студентлары** (023 п) өчен төзелде.

Уку дисциплинасы программасы эшче һөнәрләре буенча өстәмә һөнәри белем бирү һәм һөнәри әзерлекләр өчен дә кулланыла ала.

Алынган һөнәри белем техник профильгә керә.

1.2. Төп һөнәри белем бирү программасы структурасында уку дисциплинасы урыны: дисциплина гомумбелем бирү циклына керә.

1.3. 1.3. Уку дисциплинасының максатлары һәм бурычлары, дисциплинаны үзләштерү нәтиҗәләренә таләпләр:

"Һөнәри эшчәнлектә татар теле" уку дисциплинасының эчтәлеген үзләштерү студентларның түбәндәге нәтиҗәләргә ирешүен тәэмин итә:

Шәхси:

- мәдәниятләр диалогына, әхлакый, эстетик аңның төрле формаларына нигезләнгән фән һәм иҗтимагый практиканың хәзерге үсеше дәрәҗәсенә туры килгән дөньяга карашы формалашу, полимәдәни дөньяда үз урынын аңлау;
- уңышлы һөнәри һәм иҗтимагый эшчәнлек шарты буларак, гомумкешелек кыйммәтләренә һәм гражданлык җәмгыяте идеалларына туры китереп, үз-үзеңне үстерү һәм тәрбияләү нигезләренең формалашуы;
- мөстәкыйль, иҗади һәм җаваплы эшчәнлеккә әзерлек һәм дөньяга эстетик мөнәсәбәт;
- полимәдәни дөньяда толерантлы аң һәм тәртип, башка кешеләр белән диалог алып барырга әзерлек һәм сәләтлелек, анда үзара аңлашуга ирешү, уртак максатлар табу һәм аларга ирешү өчен хезмәттәшлек итү;
- күпмилләтле Ватанга мәхәббәт хисе, татар теленә, башка халыкларның мәдәниятләренә ихтирамлы мөнәсәбәт күрсәтү.

Метапредметлы:

- төрле мәгълүмат чыганаклары белән эшләү, аны табу, анализлау, мөстәкыйль эшчәнлектә куллану осталыгы;
- проблеманы аңлау, гипотеза кую, материалны структуралаштыру, үз позициясен раслау өчен аргументлар сайлау, телдән һәм язма әйтемнәрдә сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен аерып чыгару, нәтиҗәләр ясау осталыгы;

- гомуми мәсьәләләрне хәл итү буенча командада конструктив мөнәсәбәтләр төзү осталыгы;
- танып белү, уку-тикшеренү һәм проект эшчәнлеге күнекмәләрен, проблемаларны хәл итү күнекмәләрен үзләштерү;
- практик мәсьәләләрне чишү ысулларын үзлегеннән эзләү, танып белүнең төрле ысулларын куллану сәләте һәм әзерлеге.

Предметлы:

- телнең тормышта, җәмгыятьтә, дәүләттә тоткан роле турында күзаллау булдыру; рус теле, ана теле, чит тел һәм чит әдәбиятны өйрәнү аркылы милли һәм бөтендөнья мәдәнияте кыйммәтләренә якынаю;
- уку процессында һәм сыйныфтан тыш чараларда төрле формаларда, төрле темаларга ирекле аралашу мөмкинлеген булдыру;
- татар теленә карата уңай мөнәсәбәт булдыру, ана телен яхшы белүнең кирәклеген аңлау, аны дөрес итеп куллануга омтылу;
- татар теленең Татарстан Республикасында дәүләт теле буларак практик әһәмиятенә төшенү;
- татар теле нормаларына ия булу (орфоэпик, лексик, грамматик, орфографик, пунктуацион) һәм сөйләм культурасы кагыйдәләрен саклап укыганда, тормышның төрле ситуацияләрендә, аларны аралашу максатыннан чыгып, дөрес файдалана белү; үз сөйләмеңнең сыйфатына игътибар бирү;
- грамоталы язуга, төп орфографик һәм пунктуацион осталыкка ия булу;
- фонетика, графика, лексика, морфемика, грамматика, орфография төшенчәләрен, алар турындагы кагыйдәләрне куллана белү һәм шулай ук телнең төп берәмлекләрен (аваз, хәреф, сүз, җөмлә, текст) табу, тану, чагыштыра белү осталыгына ия булу.

«Һөнәри эшчәнлектә татар теле" уку дисциплинасын үзләштергән чыгарылыш укучысы түбәндәге гомуми компетенция элементларына ия булырга тиеш:

ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга;
ГК 02. Профессиональ эшчәнлек бурычларын үтәү өчен мәгълүматны эзләү, анализлау һәм интерпретацияләүнең заманча чараларын һәм мәгълүмати технологияләрне куллану;
ГК 03. Үз һөнәри һәм шәхси үсешен, һөнәри өлкәдә эшкуарлык эшчәнлеген планлаштырырга һәм гамәлгә ашырырга, төрле тормыш ситуацияләрендә финанс грамоталылыгы буенча белемнәрне кулланырга;
ГК 04. Коллективта һәм командада эффектив аралашу һәм эшләү;
ГК 05. Социаль һәм мәдәни контекст үзенчәлекләрен исәпкә алып Россия Федерациясенең дәүләт телендә телдән һәм язма коммуникацияләрне гамәлгә ашыру;

ГК 06. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә, шул исәптән милләтләр арасындагы гармонияләрне исәпкә алып, аңлы тәртип күрсәтү һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләр, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.

Тәрбия программасын тормышка ашыруның шәхси нәтиҗәләре:

ШН 1. Үзен яхшы белүче бөек ил гражданины һәм яклаучысы.
ШН 5. Туган мәдәнияткә, Ватанга, туган илгә, кече Ватанга мәхәббәт нигезендәге тарихи хәтергә тугрылык күрсәтүче, Россиянең күпмилләтле халкының традицион кыйммәтләрен кабул итүче.
ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.
ШН 8. Күпмилләтле Россия Дәүләтенең мәдәни традицияләрен һәм кыйммәтләрен саклау, арттыру һәм трансляцияләү белән берлектә, төрле этномәдәни, социаль, конфессиональ һәм башка төркемнәр вәкилләренә хөрмәт күрсәтүче.
ШН 11. Эстетик культура нигезләренә ия булган эстетик кыйммәтләргә хөрмәт күрсәтүче.

1.4. Уку дисциплинасы программасын үзләштерү өчен тәкъдим ителгән сәгатьләр саны: (023 п)

Туган тел буенча укучыга максималь уку йөкләнеше - 72 сәгать, шуңардан:

мәҗбүри уку дәресе - 72 сәгать

Уку дисциплинасының төзелеше һәм якынча эчтәлеге

2.1. Уку дисциплинасының зурлыгы һәм уку эшләренең төрләре

Уку эшләренең төрләре	**Сәгатьләр саны**
Максималь уку йөкләнеше (барлыгы)	**72**
Мәҗбүри уку йөкләнеше (барлыгы)	**72**
шуңардан:	
теоретик дәресләр	72
практик дәресләр	
контроль - язма эшләр	10
Укучының мөстәкыйль эшләре (барлыгы)	-
шуңардан:	
мөстәкыйль эшләрнең тематикасы	
сөйләм телен үстерү	
тестлар	
рефератлар	
Консультацияләр	-
Йомгаклау аттестациясе – дифзачёт	

2.2. "Һөнәри эшчәнлектә татар теле" уку дисциплинасының эчтәлеге һәм календарь - тематик план

Бүлек һәм теманың исеме	Уку материалының эчтәлеге, практик дәресләр,студентларның мөстәкыйль эше	Сәгать саны	Үзләштерелү дәрәҗәсе
I бүлек. Һөнәри аралашу телендә татар теле		**6**	
Тема 1.1 Техникумда минем профессия.	Техникумда белем алу. Профессиональ белем алу системасы. Минем белгечлек. Карьера мөмкинлекләре.	2	1
	Кулинария үсеш тарихы. Беренче кулинарлар.	2	1
	. Заманча повар -кондитер үсешендә тенденцияләр. Һөнәр таләпләре.	2	2
II бүлек. Тел һәм сөйләм		**10**	
Тема 2.1. Тел һәм сөйләм. Тел һәм сөйләмнең төп берәмлекләре, функцияләре.	Тел һәм сөйләм. Тел һәм сөйләмнең төп берәмлекләре, функцияләре. Тел һәм сөйләм арасында аерма.	2	1 ШН1
Тема 2.2 Сөйләмгә мөнәсәбәтле ситуацияләр	Сөйләмгә мөнәсәбәтле ситуацияләр һәм аларның төрләре. Ситуацияләргә күзәтү ясау. Сөйләм ситуациясендә сөйләм элементлары: сөйләүче, тыңлаучы, сөйләмнең темасы, вакыты, урыны, максаты,сәбәбе. Аларга күзәтү.	2	1
Тема 2.3 Сөйләм төрләре. Телдән һәм язма сөйләм үзенчәлекләре.	Сөйләм төрләре. Телдән һәм язма сөйләм үзенчәлекләре. Телдән һәм язма сөйләм төзү күнегүләре. **Сочинение** “Мин сайлаган һөнәр”.	2	3
Тема 2.4 Сөйләм компетентлыгы	Сөйләм компетентлыгы турында төшенчә. Һөнәри сөйләм культурасы. Сөйләмнең иҗтимагый аспектлары. Сөйләм дөреслеге. Сөйләмнең эчтәлекле булуы. Сөйләм төгәллеге. Сөйләм аныклыгы. Сөйләм чисталыгы. Сөйләмнең сәнгатьлелеге, сыгылмалыгы Сөйләмнең байлыгы, матурлыгы һәм анда тел чараларын куллану. Сөйләмнең урынлы булуы. Кондитер ризыклары, составы, эш барышы.	2	1
Тема 2.5 Сөйләм техникасы	Сөйләм техникасы. Сулыш алу, тавыш, дикция, интонация. Сөйләмдә басым. Сәнгатьле сөйләм өчен партитура төзү. Сәнгатьле уку.	2	2

III бүлек. Сөйләмгә мөнәсәбәтле стиль ситуациясе		**6**	
Тема 3.1 Стилистика. Стиль. Стилистиканың роле.	Стилистика. Стиль. Стилистика фәне турында төшенчә. Стилистиканың әһәмияте. Әдәби тел нормалары. “Вертикаль” яктан стильләр. Сөйләм үзенчәлекләре. Сөйләмнең функциональ стильләре. Матур сөйләм сәнгатенә хас билгеләр,хәзерге сөйләм теле этикасы нормалары. Сүзнең асылы, Мин ни сәбәпле бу профессияне сайладым? **Язма эш.**	2	2 ШН1

	сөйләмдә аның төп роле. Логик эзлекле, эмоциональ, ышандырырлык бербөтенмәгънәгә ия булган сөйләм телен үстерү.		
Тема 3.2 Әдәби сөйләм һәм язма стильләр. Фәнни стиль.	Әдәби сөйләм һәм язма стильләр, аларның төрләре. Фәнни, рәсми-канцелярия, иҗтимагый-публицистик, хатлар һәм матур әдәбият стиле. Стильләрнең кулланылыш сферасы. Фәнни стиль. Фәнни стильгә хас үзенчәлекләр. Фәнни стиль жанрлары. Публицистик стиль. Доклад, реферат, шәхси проект, автореферат язуга таләпләр. Фәнни – проект эшчәнлеге.	2	2
Тема 3.3 Публицистик стиль. Татар матбугаты тарихы һәм бүгенге торышы.	Татар халкында матбугатның формалашуы. Татар матбугатының барлыкка килүе, үсеше өчен алшартлар. Аның халыкка, аң үсешенә йогынтысы. Җәмгыятьтә тоткан урыны. Матбугатны формалаштыручы, үстерүгә өлеш керткән шәхесләр.	2	2 ШН1
	Публицистик стиль үрнәкләре белән танышу, аларга күзәтү ясау.	2	
IV бүлек. Морфология		**18**	
Тема 4.1 Исем.	Исемнәрнең килеш белән төрләнүе. Тартым кушымчасы.Сан белән төрләнуе. Милли ризыклар.	2	2 ШН12
Тема 4.2. Исемнен тартым белән төрләнүе.	Тартым кушымчасының узенчәлекләре.	2	2
Тема 4.3 Сыйфат.	Сыйфатның төрләре һәм дәрәҗәләре. Стилистик узенчәлеге. Конфет һәм карамель массасы төрләре.	2	2
Тема 4.4 Сан	Сан төрләре һәм аларның язылышы. Меню төзү.	2	2
Тема 4.5 Алмашлык.	Алмашлык төркемнәре. Стилистик үзенчәлекләр.	2	2 ШН1
Тема 4.6 Затланышлы һәм затланышсыз фигыльләр.	Затланышлы фигыльләр. Затланышсыз фигыльләрнең үзенчәлеге	2	2 ШН12
Контроль диктант.	Морфология темасын ныгыту.	2	3

Тема 4.8 Рәвеш.	Рәвеш. Аларның барлыкка килүе. Рәвешләрнең стилистик үзенчәлекләре	2	2 ШН12
Тема 4.9 Ярдәмче сүз төркемнәре.	Теркәгеч, бәйлек, кисәкчә.	2	1
Vбүлек. Эшлекле татар теле		**8**	
Тема 5.1 Автобиография, резюме.	Автобиография һәм резюме төзү тәртибе, аларга таләпләр.	2	2 ШН1
Тема 5.2. Характеристика	Характеристика төзү тәртибе, таләпләр.	2	2
Тема 5.3 Гариза , белешмә, белдерү.	Гариза, белешмә, белдерү язу тәртибе.	2	2
Һөнәри юнәлешле текст буенча изложение.	Бирелгән һөнәри юнәлешле текст буенча **изложение** язу.	2	3
VI бүлек. Һөнәри лексика һәм сөйләм культурасы		**18**	
Тема 5.1 Татар теленең лексикасы. Лексикология. Лексикография. Сүзлекләр. Төрләре.	Лексика, лексикология төшенчәләре. Семасиология, этимология, фразеология, лексикография, ономастика. Сүзлекләр. Төрләре. Функцияләре. Сүзлекләргә күзәтү, характеристика бирү. Көнкүреш сөйләм теленең кулланылыш сферасы, лексика составы.	2	2 ШН1
Тема 5.2 Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре. Сүзнең күпмәгънәлелеге	Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре. Күчерелмә мәгънәле сүзләрнең стилистик кулланылышы. Сүз мәгънәләре. Сүзнең күпмәгънәлелеге. Күпмәгънәле сүзләр һәм сөйләм культурасы. Омонимнар. Омонимнарның төрләре. Омонимнарның стилистикк синонимнар.	2	2 ШН12

Тема 5.3 Фразеологик берәмлекләр. Аларны сөйләмдә куллану.	Фразеологик берәмлекләр. Аларны сөйләмдә куллану. Фразеология һәм сөйләм культурасы. Фразеологикберәмлекләрнең төп билгеләре һәм аларның төрләре.Фразеологизмнарның стилистикасы. Пешекче һөнәре белән бәйле фразеологизмнар.	2	2
Тема 5.4 Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар теленең сүзлек составы.	Татар теленең сүзлек составы һәм сөйләм культурасы. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар теленең сүзлек составы. Татар теленең нигезе буларак гомумтөрки сүзләр. Татар телендә алынмалар. Татар телендә гарәп- фарсы, рус, европа телләреннән алынган сүзләр. Аларның сөйләмдә кулланылышы.	2	2
Тема 5.5 Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы.	Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы. Татар теленең сүзлек составында актив һәм пассив катламнар. Искергән сүзләр буларак тарихи сүзләр һәм архаизмнар. Яңа сүзләр (неологизмнар) һәм аларның барлыкка килү юллары. Татар теленең диалекты. Пешекче-кондитер терминнары. Пешекчегә таләпләр.	2	2
	Татар теленең диалекты. Диалект төрләре. Сөйләшләр. Урта диалект, Минзәлә сөйләше. Диалекталь сүзләр туплау. **Тест эшләү.**	2	3
Тема 5.6 Сөйләм этикасы нормалары. Аудиториядә чыгыш ясау үзенчәлекләре.	Сөйләм этикасы нормалары. Аудиториядә чыгыш ясау үзенчәлекләре. Әзерлексез чыгыш ясауның үзенчәлекләре: үз-үзеңне тота белү(мимика), сөйләмнең төп фикерен җиткерә белү, кереш һәм йомгаклау сүзен формалаштыру. Риторик эндәш һәм сорау – сөйләмдә әһәмиятле мәгънәви позицияне билгеләү, тыңлаучының фикерен үзең теләгәнчә формалаштыру өчен кулланыла торган фигуралар.	2	2 ШН1
Тема 5.7 Терминологик сүзлекләр белән эш	Һөнәри лексика өстендә эшләү. Сүзлекләр белән эш. Терминологик сүзлекләр белән эш. Сайланган һөнәр буенча сүзләр туплау. Сөйләм культурасы.	2	2

Тема 5.8 Һөнәри юнәлтелгән текстка лингвистик анализ.	Һөнәри лексика. Терминнар. Һөнәри юнәлешкә караган текстлар белән эш. Һөнәри лексика темасына сүзлек диктанты язу. Һөнәри лексика өстендә эшләү. Сүзлекләр белән эш. Сайланган һөнәр буенча сүзләр туплау. Бүлекне йомгаклау. Белемнәрне ткшерү.	2	2 ШН12

VII бүлек. Синтаксис		**4**	
Тема 7.1 Синтаксис. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше.Сүзтезмә.	Җөмләдә сүзләр бәйләнеше, җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре.Гади җөмлә. Кушма җөмлә төрләре. “Яратып пешерә торган ризыгым” темасына инша.	2	2
Тема 7.2 Кабатлау.	Студентларның мөстәкыйль эше: контроль эшкә әзерләнү. Йомгаклау **контроль эше.**	2	3
Һөнәри эшчәнлектә татар теле курсын йомгаклау. **Дифзачет.**	**Дифзачет.**	**2**	3

72 сәгать

Уку материалын үзләштерү дәрәҗәсен характеристикалау өчен түбәндәге билгеләр кулланыла:

1- танышу (элек өйрәнелгән объектларны, үзлекләрне белү);

2- репродуктив (эшчәнлекне үрнәк, инструкция буенча яки җитәкчелек астында башкару);

3– продуктив (эшчәнлекне планлаштыру һәм мөстәкыйль башкару, проблемалы бурычларны хәл итү).

3. Уку дисциплинасын тормышка ашыру шартлары

3.1. Минималь материаль – техник тәэмин итүгә таләпләр

Уку дисциплинасын тормышка ашыру татар теле һәм әдәбияты кабинетын яхшыртуны таләп итә

Уку кабинетын җиһазлау:

Китапханә фонды (китап бастыру продукциясе)

- Татар теле һәм әдәбиятыннан төп гомуми белем бирү стандарты
- Татар теле һәм әдәбиятыннан урта (тулы) гомуми белем бирү стандарты
- Татар теле һәм әдәбиятыннан төп гомуми белем бирү өчен үрнәк программа
- Татар теле дәреслеге - 10 – 11сыйныфлар өчен
- Татар теле - рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 10 нчы сыйныфы өчен дәреслек
- Татар теле - рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 11 нче сыйныфы өчен дәреслек
- Әдәбият дәреслеге 10 сыйныфлар өчен
- Әдәбият дәреслеге 11 сыйныфлар өчен
- Әдәбият - рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 10 нчы сыйныфы өчен дәреслек
- Диктантлар җыентыгы – 10 – 11 сыйныфлар өчен
- Изложениеләр җыентыгы 10 – 11 сыйныфлар өчен
- Сочинениеләр җыентыгы 10 – 11 сыйныфлар өчен
- Татар теле һәм әдәбияты буенча бердәм дәүләт имтиханнары материаллары – җыентык
- Тестлар - җыентык
- Фәнни, фәнни – популяр, тарихи әдәбият
- Сүзлекләр, журналлар, альбомнар...
- Укытучы өчен методик китаплар

- Әдәби әсәрләр

Басма ярдәмлекләр

- Татар теленнән таблицалар
- Әдәбияттан таблицалар
- Язучыларның портретлары

Информацион – коммуникатив әсбаплар

- Әсәрләргә һәм язучыларга багышланган дисклар
- Әсәрләргә һәм язучыларга багышланган видеофильмнар

Уку өчен техник чаралар

- Компьютер
- Проектор
- Экран

- Уку - практик һәм уку – лаборатория җиһазлары

- Компьютер өстәле
- Җиһазларны саклау өчен бүлкәле шкаф
- Китап шкафы
- Укучылар санынча өстәлләр һәм урындыклар
- Укытучының эш урыны

3.2. Укучыларны информацион тәэмин итү

Тәкъдим ителгән уку басмалары, интернет – ресурслар, өстәмә әдәбият

Төп китаплар:

- Р. К. Сәгъдиева. Татар теле. 10 нчы сыйныф өчен дәреслек. - Казан. “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты. 2017;
- Р. К. Сәгъдиева. Татар теле. 11 нче сыйныф өчен дәреслек. - Казан. “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты. 2017;
- Ф. Ф. Хәсәнова, Г. М. Сафиуллина, Г. М. Әхмәтҗанова, Л. Ф. Җамалиева. Татар әдәбияты. 10 нчы сыйныф өчен дәреслек. - Казан. “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты. 2017;
- Ф. Ф. Хәсәнова, Г. М. Сафиуллина, Г. М. Әхмәтҗанова, Л. Ф. Җамалиева. Татар әдәбияты. 11 нче сыйныф өчен дәреслек. - Казан. “Мәгариф – Вакыт” нәшрияты. 2017.

Өстәмә китаплар:

Дәрес эшкәртмәсе үрнәкләре. Казан – 2012. Татар теле һәм әдәбияты. Р. А. Зарипов, А. М. Юсипова, Г. Ә. Гайнетдинова, Г. Г. Әхмәдуллина.

Татар әдәбиятыннан дәрестән тыш эшләр. Ә. Б. Шакирҗанова.

Күнегүләр. Анализ үрнәкләре. Тестлар. Татар теле. Р. Р. Шәмсетдинова.

Олимпиадага әзерләү өчен ярдәмлек. Татар теле. Казан – 2014.

Татар теленнән кагыйдәләр җыентыгы. "Гыйлем" нәшрияты. – 2015.

Татар теленнән кагыйдәләр җыентыгы. "Гыйлем" нәшрияты. – 2008.

Интернет – ресурслар:

http://tatar.com.ru/ все для изучения татарского языка

http://kitap.net.ru/ татарская электронная библиотека

http:/www. Kitaphane.tatar.ru Национальная библиотека Республики Татарстан

http://tatar.info/ проект свободной многоязычной энциклопедии о татарской нации, её культуре, языке, истории и традициям

znanium.com

4. Уку дисциплинасын үзләштерү нәтиҗәләренә контроль һәм билге

Уку дисциплинасын үзләштерү нәтиҗәләренә контроль һәм билге, контроль, мөстәкыйль эшләр, тестлар үткәргән, шулай ук укучылар индивидуаль биремнәр, зачетлар эшләгән вакытта, укытучы тарафыннан тормышка ашырыла.

Нәтиҗәләр (шәхси, метапредметлы, предметлы)	**Компетенция элементлары**	**Тәрбия нәтиҗәләре**	**Контроль һәм билгеләрнең формалары, методлары**
Шәхси:			
Мәдәниятләр диалогына, шулай ук әхлакый һәм эстетик аңның төрле формаларына нигезләнгән фән һәм иҗтимагый практиканың хәзерге үсеш дәрәҗәсенә туры килгән дөньяга караш формалашуы, полимәдәни дөньяда үз урынын аңлау	ГК 06. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә, шул исәптән милләтләр арасындагы гармонияләрне исәпкә алып, аңлы тәртип күрсәтү һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләр, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	Тематика буенча текстлар белән эшләгәндә практик биремнәрне бәяләү: Тел турында гомуми мәгълүмат. Дәүләт теле буларак татар теленең роле. Татар теле һәм сөйләм культурасы. Сингармонизм, ассимиляция, редукция күренешләре.
Уңышлы һөнәри һәм иҗтимагый эшчәнлек шарты буларак, гомумкешелек кыйммәтләренә һәм гражданлык җәмгыяте идеалларына туры китереп, үз-үзеңне үстерү һәм тәрбияләү нигезләренең формалашуы	ГК 03. Үз һөнәри һәм шәхси үсешен, һөнәри өлкәдә эшкуарлык эшчәнлеген планлаштырырга һәм гамәлгә ашырырга, төрле тормыш ситуацияләрендә финанс грамоталылыгы буенча белемнәрне кулланырга.	ШН 1. Үзен яхшы белүче бөек ил гражданины һәм яклаучысы.	Фразеологизм һәм омонимнар. Синоним, антоним һәм алынма сүзләр. Шушы темаларны үткәндә Ватанга, халыкка хезмәт итүчеләр турында күнегүләр, текстлар эшләргә.
Мөстәкыйль, иҗади һәм җаваплы эшчәнлеккә әзерлек	ГК 06. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион	ШН 11. Эстетик культура нигезләренә ия булган эстетик	Тематика буенча текстлар белән эшләгәндә практик биремнәрне

һәм дөньяга эстетик мөнәсәбәт	гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә, шул исәптән милләтләр арасындагы гармонияләрне исәпкә алып, аңлы тәртип күрсәтү һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләр, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.	кыйммәтләрне хөрмәт күрсәтүче.	бәяләү: Исем. Исемнәрнең сан, килеш, тартым белән төрләнеше. Фигыль. Фигыль юнәлешләре.
Полимәдәни дөньяда толерантлы аң һәм тәртип, башка кешеләр белән диалог алып барырга әзерлек һәм сәләтлелек, анда үзара аңлашуга ирешү, уртак максатлар табу һәм аларга ирешү өчен хезмәттәшлек итү	ГК 04. Коллективта һәм командада эффектив аралашу һәм эшләү.	ШН 8. Күпмилләтле Россия Дәүләтенең мәдәни традицияләрен һәм кыйммәтләрен саклау, арттыру һәм трансляцияләү белән берлектә, төрле этномәдәни, социаль, конфессиональ һәм башка төркемнәр вәкилләренә хөрмәт күрсәтүче.	Сыйфат турында төшенчә. Ныгыту күнегүләре. Сан турында төшенчә. Сан төркемчәләре. Югарыдагы темаларны өйрәнгәндә гамәли эшләрне бәяләү: текстлар өстендә һәм күнегүләр эшләү.
Күпмилләтле Ватанга мәхәббәт хисе, татар әдәбиятына, башка халыкларның мәдәниятләренә ихтирамлы мөнәсәбәт күрсәтү	ГК 06. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә, шул исәптән милләтләр арасындагы гармонияләрне исәпкә алып, аңлы тәртип күрсәтү һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләр, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.	ШН 5. Туган мәдәнияткә, Ватанга, туган илгә, кече Ватанга мәхәббәт нигезендәге тарихи хәтергә тугрылык күрсәтүче, Россиянең күпмилләтле халкының традицион кыйммәтләрен кабул итүче.	Тематика буенча текстлар белән эшләгәндә практик биремнәрне бәяләү: Алмашлык. Аларның төрләре. Стильләр турында гомуми мәгълүмат. Әдәби стиль.
Метапредметлы:			
Төрле мәгълүмат чыганаклары белән эшләү, аны табу, анализлау, мөстәкыйль	ГК 02. Профессиональ эшчәнлек бурычларын үтәү өчен мәгълүматны эзләү, анализлау	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык	Бирелгән эзләү параметрлары буенча уку мәгълүматларын эзләү, сочинениеләр, эсселәр,

эшчәнлектә куллану осталыгы	һәм интерпретацияләүнең заманча чараларын һәм мәгълүмати технологияләрне куллану.	эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	рефератлар язу.... Стильләр турында гомуми мәгълүмат. Әдәби стиль. Туган тел, һөнәр темасына иҗади эш... Сочинение, изложениеләр язарга: “Минем туган телем"; "Күңелем теләгән һөнәрне сайлыйм».
Проблеманы аңлау, гипотеза кую, материалны структуралаштыру, үз позициясен раслау өчен аргументлар сайлау, телдән һәм язма әйтемнәрдә сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен аерып чыгару, нәтиҗәләр ясау осталыгы	ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга.	ШН 1. Үзен яхшы белүче бөек ил гражданины һәм яклаучысы.	Функциональ уку буенча гамәли эшләрне: язма эшләрне, сочинение, изложениеләрне бәяләү.... Татар телендә сөйләм күнекмәләрен үстерү буенча гамәли эшләрне бәяләү… Телнең үсеше, яшәеше буенча миниатюр сочинение язарга: "Тел милләтне яшәтә...”
Гомуми мәсьәләләрне хәл итү буенча командада конструктив мөнәсәбәтләр төзү осталыгы	ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга.	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	Татар телендә сөйләм күнекмәләрен үстерү буенча гамәли эшләрне бәяләү… Темалар буенча дискуссия оештыруда студентларның эшчәнлеген бәяләү:.... Татарстанда татар телен саклау һәм үстерү чаралары.
Танып белү, уку-тикшеренү һәм проект эшчәнлеге күнекмәләрен, проблемаларны хәл итү күнекмәләрен үзләштерү	ГК 04. Коллективта һәм командада эффектив аралашу һәм эшләү.	ШН 8. Күпмилләтле Россия Дәүләтенең мәдәни традицияләрен һәм кыйммәтләрен саклау, арттыру һәм трансляцияләү белән берлектә, төрле этномәдәни,	Төркем белән практик эшләрне башкарганда студентларның эшчәнлеген бәяләү. Эшлекле уенны оештыруда эшчәнлекне бәяләү ... Сүзтезмәләрнең төрләре.

		социаль, конфессиональ һәм башка төркемнәр вәкилләренә хөрмәт күрсәтүче.	Кроссворд ясарга.
Практик мәсьәләләрне чишү ысулларын үзлегеннән эзләү, танып белүнең төрле ысулларын куллану сәләте һәм әзерлеге	ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга; ГК 03. Үз һөнәри һәм шәхси үсешен, һөнәри өлкәдә эшкуарлык эшчәнлеген планлаштырырга һәм гамәлгә ашырырга, төрле тормыш ситуацияләрендә финанс грамоталылыгы буенча белемнәрне кулланырга.	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	Кушма җөмләләр темасы буенча сайланган текстлар белән эшләү.
Предметлы			
Телнең тормышта, җәмгыятьтә, дәүләттә тоткан роле турында күзаллау булдыру; рус теле, ана теле, чит тел һәм чит әдәбиятны өйрәнү аркылы милли һәм бөтендөнья мәдәнияте кыйммәтләренә якынаю	ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга.	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	Практик биремнәрне бәяләү: аудитлау; әңгәмәдә катнашу, сорауларга җаваплар; тел һәм мәдәният арасындагы бәйләнеш, үсештә булган күренеш буларак тел һәм әдәбият турында мәгълүматны үзгәртү; тел, мәдәният һәм халык тарихының үзара бәйләнешенә аерым мисалларда характеристика; Туган тел турында мәкальләрне һәм әйтемнәрне анализлау; телдән яки язма формада бәйләнешле әйтем (сочинение – фикерләү - анализлау) төзү;

			мисаллар китерү.
Уку процессында һәм сыйныфтан тыш чараларда төрле формаларда, төрле темаларга ирекле аралашу мөмкинлеген булдыру	ГК 02. Профессиональ эшчәнлек бурычларын үтәү өчен мәгълүматны эзләү, анализлау һәм интерпретацияләүнең заманча чараларын һәм мәгълүмати технологияләрне куллану.	ШН 8. Күпмилләтле Россия Дәүләтенең мәдәни традицияләрен һәм кыйммәтләрен саклау, арттыру һәм трансляцияләү белән берлектә, төрле этномәдәни, социаль, конфессиональ һәм башка төркемнәр вәкилләренә хөрмәт күрсәтүче.	Практик биремнәрне бәяләү: аудитлау; әңгәмәдә катнашу, сорауларга җаваплар; тел һәм мәдәният арасындагы бәйләнеш, үсештә булган күренеш буларак тел һәм әдәбият турында мәгълүматны үзгәртү; тел, мәдәният һәм халык тарихының үзара бәйләнешенә аерым мисалларда характеристика; Туган тел турында мәкальләрне һәм әйтемнәрне анализлау; телдән яки язма формада бәйләнешле әйтем (сочинение – фикерләү - анализлау) төзү; мисаллар китерү.
Татар теленә карата уңай мөнәсәбәт булдыру, ана телен яхшы белүнең кирәклеген аңлау, аны дөрес итеп куллануга омтылу	ГК 03. Үз һөнәри һәм шәхси үсешен, һөнәри өлкәдә эшкуарлык эшчәнлеген планлаштырырга һәм гамәлгә ашырырга, төрле тормыш ситуацияләрендә финанс грамоталылыгы буенча белемнәрне кулланырга.	ШН 7. Кеше шәхесенең өстенлекле кыйммәтен танып, төрле ситуацияләрдә, барлык эшчәнлек формаларында, төрләрендә үзенең һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.	Практик биремнәрне бәяләү: аудитлау; мәгълүмат чыганаклары белән эшләү (өстәмә әдәбият, энциклопедияләр, сүзлекләр, шул исәптән интернет-чыганаклар); әңгәмәдә катнашу, сорауларга җаваплар; Төркем эше: татар теле тарихы.
Татар теленең Татарстан Республикасында дәүләт теле буларак практик әһәмиятенә төшенү	ГК 01. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга.	ШН 5. Туган мәдәнияткә, Ватанга, туган илгә, кече Ватанга мәхәббәт нигезендәге тарихи хәтергә тугрылык күрсәтүче, Россиянең күпмилләтле халкының традицион кыйммәтләрен кабул итүче.	Милли азчылыкларны ассимиляцияләү, саклау һәм үстерү сәясәте.

Татар теле нормаларына ия булу (орфоэпик, лексик, грамматик, орфографик, пунктуацион) һәм сөйләм культурасы кагыйдәләрен саклап укыганда, тормышның төрле ситуацияләрендә, аларны аралашу максатыннан чыгып, дөрес файдалана белү; үз сөйләменңнең сыйфатына игътибар бирү. Грамоталы язуга, төп орфографик һәм пунктуацион осталыкка ия булу. Фонетика, графика, лексика, морфемика, грамматика, орфография төшенчәләрен, алар турындагы кагыйдәләрне куллана белү һәм шулай ук телнең төп берәмлекләрен (аваз, хәреф, сүз, җөмлә, текст) табу, тану, чагыштыра белү осталыгына ия булу.	ГК 06. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә, шул исәптән милләтләр арасындагы гармонияләрне исәпкә алып, аңлы тәртип күрсәтү һәм диннәр арасындагы мөнәсәбәтләр, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.	ШН 1. Үзен яхшы белүче бөек ил гражданины һәм яклаучысы.	Татар теле һәм сөйләм культурасы. Тартык һәм сузык авазлар. Орфоэпия, графика, орфография. Фразеологизм һәм омонимнар. Синоним, антоним һәм алынма сүзләр. Сүзтезмәләрнең төрләре. Гади җөмлә. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре. Кушма җөмлә синтаксисы һ. б.